

Аналіз результатів проведеного нами лікування розриву передньої хрестоподібної зв'язки методом фabelo-тибіального шва показав його високу ефективність. Запропонований спосіб є достатньо простим у порівнянні з іншими методами та не таким трудомістким. Запальна реакція в період після операції не є занадто вираженою не зважаючи на те, що вона проявляється певний час протягом тижня після оперативного втручання. Повне відновлення травмованої кінцівки після операції відбувається протягом 3 - 6 тижнів і не потребує суттєвих додаткових лікувальних заходів. Якщо в післяопераційний період виникали незначні ускладнення, то вони легко усувалися і не впливали на кінцевий результат. Ефективність оперативного втручання і його результат не залежали від маси тіла собак та умов їх утримання і годівлі.

Успішні результати лікування за методом дослідної групи, які ми отримали під час розриву передньої хрестоподібної зв'язки у собак, дозволяють нам рекомендувати цей метод у широку ветеринарну практику. Він не потребує розпилювання кістки та тривалого її загоєння, є відносно простим у виконанні та не дуже коштовним, має високу ефективність як у великих, так і у малих порід собак.

Результати вивчення ефективності даних способів оперативного втручання під час розриву передньої хрестоподібної зв'язки показали, що певні операції мають певні показання, вимагають наявності спеціального інструменту, достатньої кваліфікації хірурга і володіння технікою операції.

Враховуючи отримані нами дані можна припустити, що у великих порід собак які можливо є схильними до розриву передньої хрестоподібної зв'язки слід вживати заходи направлені на підтримку постійного задовільного тону м'язового і зв'язкового апарату.

Висновок.

1) До розриву передньої хрестоподібної зв'язки схильні тварини з зайвою вагою. У малих порід собак розрив цієї зв'язки відбувається у більшу пізньому віці ніж у великих. Патологія зустрічається в усіх порід собак, незалежно від віку та статі.

2) Хірургічне лікування розриву передньої хрестоподібної зв'язки способом фabelo-тибіального шва володіє достатньо високою ефективністю. Даний спосіб у порівнянні з іншими методами є досить простим та менш трудомістким. Запальна реакція після операції не є занадто вираженою.

УДК 619:616.5:636.7

ЛАБОРАТОРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ТОЧНОГО ДІАГНОЗУ ЗАХВОРЮВАНЬ У ТВАРИН

*Шулешко О.О., к. вет. н., доцент, Жоріна Л.В., ст. викладач
shuleshko.o.o@dsau.dp.ua*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. Точний діагноз у хворої тварини – важлива складова успішного лікування тварин. Лікарі ветеринарних клінік, під час прийому тварин, спілкуються з власниками, які дуже часто на свій власний розсуд розповідають про стан своїх улюбленців і, не в повному обсягу, розкривають початок та перебіг захворювання у тварини. Тому, в клінічній практиці ветеринарного лікаря неодноразово відбуваються випадки, коли тварини потрапляють на прийом з двома конкуруючими захворюваннями, кожне з яких може призвести до смерті хвостатого пацієнта. В таких випадках, під час огляду тварини, клінічні ознаки одного захворювання, зазвичай, більш яскраво виражені, маскуючи, тим самим, другу хворобу. Отже, ветеринарному лікарю треба бути дуже уважним при постановці діагнозу, прискіпливо

оцінювати всю наявну інформацію, починаючи з анамнезу, клінічних ознак хворб та лабораторних досліджень. Необхідно уважно вслухуватись у пояснення власників тварини, відмічаючи різні нюанси на початку та під час перебігу захворювання. Але, в той же час, дуже небезпечно повністю приймати за основу тільки версію власників або свою власну, яка може виникнути одразу після клінічного огляду тварини, особливо, коли деякі моменти у розвитку патологічного стану тварини вас насторожують, або не вкладаються у загально прийнятну схему перебігу хвороби. Ми вважаємо, що важливо проводити комплексне обстеження тварин та лабораторні дослідження крові, сечі, калових мас для постановки точного діагнозу у свійських тварин. Доказом наших переконань є наступні клінічні випадки.

Мета – навести докази необхідності проведення комплексних досліджень, в тому числі і лабораторних, для встановлення точного діагнозу хвороби у тварин.

Матеріали і методи. Об'єктом для досліджень є собаки з різною етіологією захворювань. Методи – клінічний огляд тварини, лабораторні дослідження крові, сечі. Ультразвукова діагностика.

Результати досліджень. Перший клінічний випадок. Після новорічних свят до ветеринарної клініки «Біомір» потрапив п'ятирічний кабель Олсі породи акіта. Чотири доби пес практично не вживав їжу, одноразово його знудило, був мало рухливим та байдужим до інших тварин, невпевнено тримався на задніх кінцівках, сеча мала насичений буро-жовтий колір. За словами власників, собака, під час святкових салютів, дуже нервував, бігав по вольєру та скавчав. Під час клінічного огляду з'ясувалося, що у тварини загальна слабкість, слизові оболонки ротової порожнини анемічні, черевна стінка трохи напружена, температура тіла підвищена. Собаку, зазвичай, годують кашами з яловичиною. Тварина утримується у дворі приватного будинку, у вольєрі. Під час бесіди з власниками пса з'ясувалося, що кобеля ніколи не обробляли проти-акаріцидними засобами. Оскільки температура тіла була підвищена (39,5 °C), а і в грудні, і в січні морози були відсутні, то з'явилася версія про захворювання собаки на бабезіоз. Діагноз підтвердили гематологічними дослідженнями: низький рівень гемоглобіну, еритроцитів і гематокриту та наявність бабезій у мазках крові. При дослідженні біохімічних показників рівень АЛАТ та АСАТ значно перевищував норму, а в сечі було виявлено високий вміст гемолізованої крові. Собаці провели стандартну протибабезіозну терапію, і вже на другий день йому стало значно краще: він став більш рухливим, відновився апетит та агресивне ставлення до інших собак. Одночасно лікарів клініки насторожували незначна хворобливість черевної стінки при пальпації і наявність в сечі великої кількості гемолізованої крові на 4 добу після початку протибабезіозної терапії. Ветеринарний лікар та власник тварини постійно контролювали стан тварини. Неодноразові дослідження мазків крові бабезій більше не виявляли, а біохімічні і морфологічні показники крові алабая покращувалися. Але, на п'ятий день після початку лікування, псу раптово стало зле: він знов відмовився від їжі, став кволим. Під час огляду тварини, був діагностований т.з. «гострий» живіт. Собаці терміново зробили ультрозвукову діагностику черевної порожнини і виявили неприродно велику селезінку. Краніальний край органу був виявлений у правому підбер'ї, в ньому лоцировались гіперехогенні включення. Після проведення УЗД діагностики, було проведено невідкладне хірургічне втручання, в ході якого видалили перекручену селезінку.

Таким чином, на самому початку хворобливого стану, у пса розвивалося два захворювання: паразитарне - бабезіоз та хірургічне – перекручення селезінки. Комплексне обстеження та лабораторна діагностика зберегли тварині життя. Через 6 днів реабілітації, акіту Олсі виписали до дому.

Другий клінічний випадок. Волонтери принесли до клініки собаку з травмою передньої кінцівки. Під час клінічного огляду тварини з'ясувалося, що нерви плечевого сплетення розірвані, м'язи знаходяться в стані гангренозного розпаду, а плечова кістка розтрощена. Такий стан тканин є показником до ампутації кінцівки. Ми вважаємо що перед

операцією необхідно провести гематологічні та біохімічні дослідження крові. Волонтери категорично відмовилися це робити, зіславшись на відсутність коштів. Вони наполягли на проведення хірургічного втручання без належних досліджень. Під час ампутації ми звернули увагу, що кров дуже рідка і неприродно прозора. Терміново зробили мазок крові і виявили захворювання на бабезіоз. Звичайно, що введення наркозу та хірургічне втручання негативно вплинуло на перебіг бабезіозу. Після проведення операції, собака почувала себе зле і, навіть, подальше переливання крові їй не врятувало. Ми вважаємо, що своєчасна проведена лабораторна діагностика, могла врятувати тварині життя. На жаль, ветеринарні лікарі приватних клінік, залежать від бажання та матеріальних можливостей власників тварин.

Висновок. Під час клінічного огляду тварини та встановлення остаточного діагнозу, необхідно враховувати всі, навіть дрібні, мало помітні клінічні ознаки захворювань, та проводити весь комплекс необхідних досліджень, в тому числі і комплексні лабораторні дослідження, особливо крові та сечі. Своєчасна та якісна лабораторна діагностика – важлива складова точного діагнозу тварин.

УДК 591.4 + 591132:598.2

МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ОРГАНІВ ІМУННОГО ЗАХИСТУ ЛЕБЕДІВ-ШИПУНІВ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ В УМОВАХ ШТУЧНИХ ВОДОЙМ М. ДНІПРА

*Жоріна Л.В. ст. викладач, Богомаз А.А. асистент, Лебедев Д.. студент
zhorina.l.v@dsau.dp.ua*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. В межах багатьох міст на різноманітних природних та штучних водоймах утримають водоплавну птицю, яка створює природне середовище. До таких птиць відносяться і лебеді-шипуні. Шипун легко приживається в неволі та в умовах напіввільного утримання, тому його розводять на водоймах міських парків і садів як декоративного птаха.

Лебідь-шипун *Cygnus olor* належить до класу птахів (Avea), ряд гусеподібні (Anseriformes), родина качкові (Anatidae), підродина гусеві (Anserinae), рід лебідь (Cygnus), вид лебідь-шипун (*Cygnus olor*). Шипун відноситься до найважчих літаючих птахів світу та має охоронний статус, тоб-то перебуває під охороною Директиви ЄС про охорону диких птахів, Бернської та Боннської конвенцій та Угоди про охорону афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів. Раціон лебедів складається переважно з водяних рослин. В природних умовах, птахи знаходять їжу в основному під водою, де з'їдають різні частини водяних і болотяних рослин. Але в умовах штучних водойм птахів годують кормами та в раціон входить забагато хліба . окрім того, лебедям видаляють частину крила для того, що вони не відлітали. Все це впливає на природній образ життя та імунітет птиці. Тому дослідження біології цих птахів є досить важливими з точки зору тісного співіснування людей і птахів у густозаселених містах. В той же час, як з'ясувалося, в наукових джерелах інформація з морфології водоплавних птахів, зокрема лебедів-шипунів, неповна та носить фрагментарний характер. В літературі наведені дані про особливості будови опорно-рухового апарату лебедів-шипунів (Шулешко О.О.,2019) та органів імунітету у окремих видів гусеподібних птахів (Мельник В.В., 2008, Перетятко О.В.,2009).

Мета дослідження. Вивчити морфологічні показники будови органів імуногенезу лебедів-шипунів різного віку, які мешкають в умовах штучних водойм міста Дніпра.

Матеріали і методи досліджень були отримані від адміністрації міських парків та штучних водойм, де лебеді гинули внаслідок бійок між собою або нещасних випадків